

פחד דוד

עלון שבועי בעניי פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנישואות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל וגבד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 675

משכיל לדוד

פרשת עקב

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

כשבני ישראל קרבו לים סוף ומצרים נסע אחריהם, זעקו בני ישראל אל ה' שיציל אותם (שמות יד, י). וגם התלוננו על משה (שם, יא) מדוע הוציאם ממצרים. או אז הרגיע אותם משה רבינו בדברי אמונה ובטחון ואמר להם (שם, יג) "התייצבו וראו את ישועת ה'". ועוד אמר להם "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", שהשי"ת עמם והוא יושיעם.

אם כן ודאי, כשבני ישראל שמעו את דברי משה רבינו, התחזקו באמונה בבורא עולם, השתתקו מלזעוק וציפו לישועה. והדבר קשה, שהרי מיד אמר לו הקב"ה למשה (שם, טו) "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". הכיזד, הרי משה אך עתה השקט והרגיע את ישראל והשתתף אף הוא עמם באמונה ובטחון, ודווקא עכשיו בדיוק אומר לו הקב"ה "מה תצעק אלי", והרי כבר אינם צועקים.

אלא ודאי שבני ישראל קיבלו את דברי משה ולבם גאה בקרבם לשמע ההבטחה, וללא ספק התייצבו ביחד עם משה רבינו בדממה מלאה ובתקוה לישועה. אבל בליבם פנימה התרוצצה לה עדיין התחינה לישועה, מתוך אמונה לבורא העולם שיציל אותם מכל פגע רע.

תחינה זו עלתה לשמים והגיעה עד השי"ת. ועל זה אמר ה' למשה "מה תצעק אלי"; תפילתכם, זו שבלב פנימה, זועקת אלי זעקה גדולה ונוראה. כוהו היה כח היהודים הצדיקים באותה שעה.

צדיקים קדושים אלו פועלים בכל דבר מתוך קדושה וטהרה, וגם במאכלם ודאי כוונתם נתונה לדברים נשגבים ועליונים. הם אינם אוכלים בכדי לספק תאוותיהם וסיפוקם הגשמי, אדרבה, בהכניסם המאכל הטעים לפיהם משברים הם תאוות גופם ועמלים שלא ליהנות כלל מהמאכל. באשר הם אוכלים רק כדי לחזק גופם, להוסיף כח וחיל לעבודתו יתברך ולעשיית רצונו.

ולא עוד אלא שמאכלם נבלע בגופם ונוסף אליהם ממש, כדי שיוכלו להתייגע בתורה הקדושה להבין עמקי סודותיה ולהתענג תענוג נפלא רק בה. ואמנם ודאי הוא שהצדיק משיג במחשבתו הקדושה את אשר הוא חפץ, כי האוכל הנבלע בדמו מבטל את התענוגים הגשמיים ומחזק ומגביר את אלו הרוחניים. וזה אכן אוכל רוחני, שהוא במהותו שמיימי.

ואמנם, על אכילת הצדיקים אומרים חז"ל כי אכילתם דומה לקרבן, לאכילת מזבח. כמו שאמרו (יומא עא.); הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין. וכן אמרו (ברכות סד.) שהנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מצויין שם, כאילו הנהה מזיו השכינה. כל זאת משום שהצדיקים זוכים באכילתם את תאוותיהם הגשמיות, ואכילתם היא כקרבן ממש.

מאכלי שבת כמאכל המן

"ויעֲבֹךְ וירעֲבֹךְ ויאכילֶךָ את המֶן אשר לא ידעֶתָ ולא ידעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עָלָה הַלֶּחֶם לְבָדוֹ יִזְחֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יִזְחֶה הָאָדָם." (דברים ח, ג)

מבואר שהמן שירד מן השמים הוא היה כל כך קדוש, עד שהוא היה בבחינת מוצא פי ה'. ואמנם, אמרו חז"ל (יומא עה:;) כי המן היה לחם רוחני מן השמים, לחם שמלאכי השרת היו אוכלים אותו.

כשמתבוננים רואים, כי השי"ת ברוב אהבתו לישראל השאיר לנו את האוכל הקדוש והנשגב הזה, אוכל מן השמים, לא רק במדבר אלא עד סוף כל הדורות. כמו בשבת קודש, וכמו במאכל הצדיקים. וכל יהודי באוכלו ממנו יזכה להתקדש ולהיטהר ולהתקרב לבוראו.

בשבת קודש נאמר (ישעיה נח, יד) "אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ". פסוק זה אמור על שבת קודש (שבת קיח.), בה ציוה אותנו הקב"ה לענג אותה, ונתן לנו במיוחד נשמה יתירה שהיא "רוחב לב לאכילה ושתייה" (רש"י ביצה טז.) בכדי שנוכל לענג את השבת. לכן עלינו לכבד את השבת במאכלים טובים ומיוחדים, באכילה ושתייה, וזאת מצות "עונג שבת".

ולא עוד, חז"ל אמרו כי מצות עונג שבת קודש הוא ממש מעין עולם הבא. דהיינו, מי שמענג את השבת במאכל ובמשתה הנה בעצם מהעולם הבא, כמו שאנו אומרים בזמירות: "מעין עולם הבא יום שבת מנוחה". כביכול אדם שאוכל ושותה בשבת הוא מתענג על מאכלים ומשקים הבאים מעולם הבא, ואוכל הבא מעולם הבא - ממקור גבוה וקדוש, יש בו את אותם סגולות גבוהות ונשגבות שהיו במן שאף הוא ירד מאותו מקום.

אם כן, יהודי שמתכוון כראוי לכבוד השבת ומכין עצמו לקראתה בקדושה ובטהרה, ובבואה מענגה כהלכתה, והוא משרה בביתו קדושת שבת גם באכילתו ושתייתו, דבר שאינו מרגיש בכל ימות השבוע. אז ודאי שמאכלי השבת הבאים ממקור גבוה נבלעים בדמו ממש ועוזרים לו לשבר את תאוותיו ולקרב אותו לעבודת בוראו. כמו שמצינו שאכילת המן היתה הכנה ממש לקבלת התורה, כאמרו (מכילתא דר"י בשלח ב); לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן.

וחשבת, שהרמז לזה נמצא בפסוק הנ"ל: "אז תתענג". אז בגימטריא ח, וכידוע שמספר שמונה הוא בבחינת יום השמיני, יום שהוא למעלה מהטבע ומספרו קדוש. זאת אומרת התורה; תזכה להגיע ל"אז", זאת כאשר תתענג על ה' בשבת קודש.

וזאת ענין המן, את האוכל השמיימי מצינו בדורותינו גם אצל הצדיקים. אבל כדי שמשכיל ונמצא דעת, נקדים מעט בענין כח וקדושת הצדיק.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת עקב כ' אב תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
19:21	19:20	19:05	הדלקת נרות
20:20	20:22	20:19	מוצאי שבת
20:55	20:56	21:01	רבינו תם

הילולא דצדיקיא

כ - רבי יוסף צוברי	כד - רבי ישמעאל הכהן, רבה של צפת ה"ד
כא - רבי אהרן רוקח ב"ר ישכר דוב, האדמו"ר מבעלז	כה - רבי עזרא שעיו
כב - רבי מרדכי בר הלל (המרדכי)	כו - רבי יואל טיטלבוים מסאטמאר,
כג - רבי ישראל יעקב קנייבסקי, הסטייפלער	מח"ס "ויואל משה"

»» ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il

אמרי חכמים

"היה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם."
(ז, יב)

אם מצוות שאדם דש בעקביו, תשמעון. (רש"י)

כמה מצוות כאלה ש'אדם דש בעקביו' יש, וזאת איננו יודעים. אך מצוה אחת שעליה הזהירה התורה חוזר וזהיר, זאת אנו יודעים. כפי שאנו יודעים ומכירים, לצערינו את המציאות הבינלאומית, בכל העולם כולו, שפרצו את גבולות הצניעות וכל יציאה מבעד לפתח הבית (והכוונה היא אך ורק לבית שהשכינה שורה בתוכו, שבני הבית לא גירשו את השכינה ע"י מכשירי טלפון ומחשבים המכילים בתוכם את שלשת העבירות החמורות; עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים) הרי היא מעמידה בסכנה רוחנית את האדם. ועל כך כבר הוזהרנו "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ואזהרה זו היא שעונה על ההגדרה 'מצוות שאדם דש בעקביו'.

הרה"ג רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א, מצטט בספרו "תפארת ישראל" את השאלה ששמע מהמשגיח הרה"צ רבי דן סגל שליט"א (בהספד הרה"ג נסים יגן זצ"ל), מדוע תלת התורה את כל השכר במצוות שאדם דש, בעקביו דוקא, והלא יש מצוות גדולות ונכבדות שביניהם ניתן להעניק את השכר הטוב הצפון לעושי רצונו?

ואמר: כיון שנאמנות האדם לה' נמדדת במצוות הקטנות, במצוות הגדולות אדם מרגיש סיפוק ועידוד. אולם בדברים הקטנים אין הרגשת סיפוק כלל, ורק הנאמן האמתי הוא שמדקדק בדברים קטנים ואינו מסתכל על ערך המצוה אלא על מי שצויה עליה.

והיא היא הידיעה החשובה והמכרעת - שאי אפשר ולא שייך מצד טבע הדברים, לזכות לתורה מבלי שמירת העינים. לא לחינם הוקבע מנהג ישראל קודש, שביום הראשון בפעם הראשונה שלוקחים את הילד להכניסו ללמוד את אותיות הקודש - בתחילת היכנסו ללימוד התורה הקדושה - מכסים את ראשו בטלית כל הדרך, בכדי שלא יראה בלכתו דבר טמא ואסור.

מקור למנהג זה נמצא בדברי רבנו אלעזר מגרמיזא זצ"ל, מבעלי התוספות, בספרו "הרוקח" (סימן רצ"ו) רמז שמכסין הנער, שלא יראה גוי וכלב ביום שמחנכין אותו לאותיות הקדש וכו'. וכל זה להורות בא - שאם בתורה הקדושה חשקה נפשו, הרי עליו לידע, שבראש וראשונה מחובתו להיזהר לשמור ולקדש ראיית עיניו, ואז יזכה לתורה ולהתעלות בה.

הייתי בוילנא ובקובנא

בפתיחה ל"ירחי כלה" דישיבת פוניבז', עורר על כך מרן הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל ואמר שבזמננו יש צורך גדול לעמוד ולהתחזק, כיון שרבים קמים עלינו, וצריך לאזור חיל ולהילחם בורם הזה.

ועל מה עלינו להילחם נגד הרחוב?

"כי הרחוב מלא פריצות שאי אפשר לתארה. ראו לאיזה מצב הגענו. כיצד

מצות שאדם דש בעקביו

נראים פניו של הרחוב. הרי כיום ממש קשה לצאת החוצה, לעבור ברחוב. אפילו מי שצריך לצאת לקנות רק דבר קטן אין הוא יכול לעבור ברחוב. כל מי שעובר ליד חלון ראוה, כל מי שנוסע במכונית או ברכבת או באוירון, הכל מלא פריצות נוראה. ראו לאן הגענו, שאי אפשר לצאת החוצה!"

"גם אני בצעירותי הייתי בערים גדולות והלכתי ברחוב. הייתי בוילנא, בקובנא, ובעוד ערים גדולות, ואפשר היה אז ללכת ברחוב, אבל היום - לא רק שאי אפשר להסתובב ברחוב, אפילו לצאת מפתח הבית אי אפשר."

"תאמרו לי אתם, האבות, האם יכולים אתם להרשות לבנותיכם לצאת החוצה? או האם תוכלו להרשות לבניכם לצאת החוצה? האם ניתן לסמוך עליהם? אמרו לי, כיצד אפשר לשבת בשעה כזו בחיבוק ידים, בשלוח, עם הטלית בבית המדרש, מבלי לדעת היכן מסתובבים הילדים. הרי צריך לצאת לרחוב ולזעוק: אוי, גיוואלד! זה בעור! אי אפשר בשעה כזו לשבת בשלוח. האמינו לי יהודים יקרים - חיביים להתחזק בזמן הזה!"

מפני שאני שומר את עיני

ראש ישיבת "פורת יוסף", הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל סיפר, שאחד מגדולי הרבנים התאונן בפני קדוש ישראל ה"בא סאלי" רבי ישראל אבוחצירא זיע"א, מדוע הוא מתפלל ואינו נענה, ואילו האדמו"ר כשהוא מתפלל - הוא נענה.

וזה מה שהשיב לו רבי ישראל: "כל זאת מפני שאני שומר את עיני ואת פי!"

אותו ראש ישיבה, ודאי היה מלא וגדוש בתורה. ולבטח שמר את עיניו מראות ברע. אבל לא שמירה מחלטת כמו הצדיק רבי ישראל זיע"א - וכבר היה ביניהם הבדל תהומי. התפילות כבר לא נענו. ומה נענה אנו, כיצד נראה הלימוד שלנו, וכמה ראיות אסורות אנו רואים? ומה עם תפילותינו אנו - הלא ודאי נרצה שהן יענו. הבה נשמור שבעתים על ראייתנו.

נוזכר כאן, כי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א סיפר, שזכה לשמוע פעם דבריו של הרבי הקדוש "שומר אמונים" שאמר, היות ואמרו חז"ל 'כל הרואה דבר ערוה לפניו ואינו זן את עיניו ממנו, זוכה ורואה פני שכינה'. אם כן, כיון שברגע זה נמשך עליו אור השכינה, מסוגל זמן זה להתפלל ולבקש בקשותיו הנצרכים לו בעוד עיניו למטה וגובר הוא על יצרו. רגע זה מסוגל לקבלת כל בקשה.

הרב יעקב לוגסי מציין בספרו "תפארת ישראל", שהוא שמע מכך מעשים מופלאים לאמיתת שמועה זו, ואכן סגולה זו בדוקה ומנוסית היא להמשכת שפע רוחני או גשמי.

כבר אי אפשר להכירם

"השרף מקוצק" זצ"ל הנהיג את עדתו בחריפות נוקבת. אברכים מבקשי התעלות ואמות נהרו בהמוניהם לקוצק בכדי לקבל הדרכה בעבודת השי"ת, להתעלות ולהזדכך. לאחר תקופה של התעלות היו האברכים שבים לביתם ולשיגרת חיייהם, עד לפעם הבאה. אז, היה הרבי אומר במרירות: "כשהם באים לכאן, הריני עמל בפרך כדי ליישר אותם ולהעמידם על רגליהם. וכשהם שבים וחוזרים - כבר אי אפשר להכירם..."

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ותאמר ציון" (ישעיה כז)

הקשר לשבת: הפטרה זו היא אחת משבע שבתות של נחמה שמפטירין החל משבת שאחרי תשעה באב, ותוכן ההפטרה פרקי נחמה לצד פרקי אמונה בה' ובתורתו

נצור לשונך

אפילו הוא אביו או רבו

איסור רכילות הוא בין כשמספר את הדבר מעצמו ובין אם הלה הפציר בו. שיספר לו, ואפילו הוא אביו או רבו, ואפילו באבק רכילות, הדבר אסור. ובודאי שאם רק יחפרוהו מחמת כן, שאסור לו לספר.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' א-להיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך". (דברים ז' י"ב)

לימוד תורה וקיום מצוות בשמחה

טוב בכל העניינים.

אבל לעומת זאת, צריכים אנו לידע כי יש גם את ההיפך ח"ו. כאשר חסרה שמחה בעבודת ה', אז רח"ל גזירות רעות באות לעולם. כמו שכתוב (דברים כ"ח כ"ז) "תחת אשר לא עבדת את ה' א-להיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל".

משל למה הדבר דומה? בהבלי העולם הזה, כשהגיעה לאדם ידיעה שזכה בלוטו (פיס), אף שהוא לא קיבל ולא ראה כלל את הכסף, הרי שהוא כבר שש ושמוח ומתרגש עד למאד, והוא מתכנן כבר מה לעשות עם כל כך הרבה כסף. כמו כן ועוד יותר צריך אדם להיות שש ושמוח תמיד שיש לו אפשרות לעשות מצוות רבות, ולזכות על ידם באושר אין קץ בעולם הבא. ואף גם ישנן הרבה מצוות שמקבלין את פירותיהם בעולם הזה, כמו שאמרו חז"ל (פאה א' א').

וכאשר אנו מתבוננים בפסוק, רואים אנו שהתורה אומרת כאן "והיה עקב תשמעון". שהשמחה שצריכה להיות במצוה, לא חייבת שהיא תהיה רק במצוות גדולות וחמורות, או במצוות נדירות שהן באות אחת לזמן מרובה. אלא בכל מצוה ומצוה, ואף באלו שהם בבחינת 'עקב' שאדם דש בעקביו, כפי שפירש רש"י בשם חז"ל (ילקוט ש"תהילים רמז תשנ"ח), גם אותם צריך לקיים מתוך שמחה.

ידועים דברי חז"ל (מגילה י. בר"ר מ"ב ג') כל "ויהי" הוא לשון צער, "והיה" הוא לשון שמחה. וכן בפרשת קריאת שמע נאמר (דברים י"א י"ג) "והיה אם שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' א ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש". גם כאן נאמר לשון שמחה.

דהיינו, כשיש שמחה בעבודת ה' והתורה והמצוות נעשים מתוך שמחה של מצוה על שזכינו לעבוד מלך רם ונישא, כי אז יש השפעות טובות מאת הבורא יתברך; גשם וכו'. כמו כן בפרשה כאן, אם שומרים ומקיימים בשמחה את כל מצוות השי"ת, אזי ה' יסיר מעם ישראל את כל המחלות ויהיה להם

"ואהבך וברכך והרבך". (ז. ג.)

אם תסתכל בברכות הללו, תמצאם י"ז ברכות.

ויש בכך רמז, כפי שכותב בספר "קנה אברהם" והוא על פי מה שאמרו חכמים בגמרא (בבא בתרא ט:): הנותן פרוטה לעני והמפייסו מתברך ב"ז ברכות.

וסימניך: "טו"ב עין הוא יבורך".

"וכל מדווי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ותנתם בכל שונאיך". (ז. טו.)

כיצד ידעו ישראל ממדווי מצרים, והלא רק מצרים לקו בהם ולא ישראל. עוד יש לדקדק מדוע בך נאמר בלשון 'לא ישימם' ואילו אצל השונאים נאמר בלשון 'ונתנם', ולכאורה מדוע לא נאמר באותו לשון בשניהם אם בלשון שימה אם בלשון נתינה.

בספר 'פנינים יקרים' משיב על כך בעקבות מאמר חז"ל (הובא בש"ך) שכל מכה שהיתה באה על המצרים היתה קצת בישראל, דהיינו שהיה מגיע קצת ממנו לישראל רגע אחד כדי שידעו מצערן של המצרים.

לפי זה יובן מה שאמרה התורה 'אשר ידעת', דהלא בני ישראל ידעו מעט ממדווי מצרים. ועוד יבואר בכך השינוי בלשונות בין ישראל לבין שונאיהם, דהנה כתבו התוס' (מנחות מ. ד"ה מי) דכשנאמר בלשון 'נתינה' בעינין שיעור נתינה, וכשנאמר בלשון 'שימה' היינו בכל דהו.

לכך אמרה התורה דכלמדווי מצרים אשר ידעת מהם מעט 'לא ישימם בך' אפילו מעט לא ישים בך, אבל בשונאיך 'ונתנם', שלהם יתן כפי שיעור נתינה.

"ועתה ישראל מה ה' א-להיך שואל מעמך". (י. יב.)

בגמרא מסכת מנחות (דף מג:): נאמר: תניא היה רבי מאיר אומר. חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר: "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך". ופירש רש"י: "מה ה' א-להיך שואל מעמך - קרי ביה "מאה". היינו שהקדוש ברוך הוא שואל מעמנו לברך מאה ברכות בכל יום. "מה" - על משקל של "מאה".

בפירוש אחר שמואב בתוספות, מסביר רבינו תם שבפסוק "ועתה

מן המעיין

ישראל מה ה' א-להיך שואל מעמך". יש מאה אותיות (שואל, מלא בוא"ו) - כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום.

טעם לתקנה זו כותב הטור (אורח חיים מו) בשם הגאונים; לפי שבזמנו של דוד המלך ע"ה היו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל ולא היו יודעין על מה

היו מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש

ותיקן להם לישראל לברך מאה ברכות בכל יום. ולזה אמר דוד "נאום הגבר הוקם על". (שמואל ב. כג, א). "על" במנין גימטריא מאה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ומשלם לשנאי אל פניו להאבידו". (ז. י.)

קשה למה אמר 'שונאי' לשון רבים, וגמר אומר פניו 'להאבידו', לשון יחיד.

ואולי כי טעם אומרו לשון רבים, כי לא ישלם לרשע אל פניו אלא כשיראה כי לא הוא בלבד שונא, אלא גם הבאים ממנו כיוצא בו שבזה אין לו תקוה. והוא אומרו "ומשלם לשונאי" לשון רבים. אבל אם לא יהיה שונא אלא הוא וזרעו הבא ממנו, לא יהיה שונא ברא מזכה אבא (סנהדרין קד), ולא ישלם לו להאבידו.

ואומרו "אל פניו" - על דרך אומרם ז"ל (ירושלמי ע"ז פ"ג ה"א) שהצדיקים מטעימם ה' סמוך למיתתם מעין עולמם, ונפשם שבעה וישנים מתוך שמחה, והרשעים מראה להם הרעה המזומנת להם קודם צאתם מהעולם.

והוא אומרו "לא יאחר לשונאו אל פניו", פירוש בעולם הזה קודם שיטמנו פניו בעפר - יראהו תשלומיו, ולא יאחר עד בואו שמה.

מסילות ישראל

עשרים ושמונה שנה מפטירתו של בעל ה"קהלות יעקב", רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, 'הסטייפלער' כפי שכונה בפי כל, ולכבודו של הצדיק נעלה על נס כמה מאורחותיו בעיני הנהגת הבית היהודי, לצד הנהגות על

משנת ה'בין אדם לחברו' המוסרית.

דלתו של ה"קהלות יעקב", ברחוב רשב"ם שבבני ברק, היתה פתוחה בפני כל מבקש עצה והדרכה בדרכי עבודת השי"ת, בפני כל קשה יום ומבקש ברכה. לא רק דלתו היתה פתוחה, אלא גם את ליבו פתח בפני המבקשים את הדרכתו ועצתו. בשנותיו האחרונות היו בני הבית מתחננים לפניו שישגור מעט את הדלת, והוא סירב. הוא חשש שמא ימתין לו אדם שבור שהוא זקוק לעוודו. "איך אפשר לסגור את הדלת, היה תמה, לפעמים זקוק לי יהודי צריך לחזק אותו ולעודדו, ואין לדעת בזכות מה אנחנו חיים..."

וכך הוא היה יושב שעות ארוכות ומעודד שבורי לב וחובש לעצמותם. היו באים אליו יהודים מיוסרים, והוא היה מסביר להם בנועם שהיסורים שהם סובלים זה הכי טוב בשבילם, וכך הם יצאו ממנו מעודדים ושמחים.

אברך תלמיד חכם בא לקבל ממנו הדרכה בלימוד. אחרי הדרכה מפורטת, בשעה שכבר קם ללכת, בקש ממנו הסטייפלער שישב, יש לו מה להוסיף. וכך אמר לו: אל תשכח לעזור בבית. אני רואה שאתה בן תורה, אתה מתמיד בלימודך, אבל גם בני הבית דורשים תשומת לב. כשתחזור כעת לביתך, תשאל את אשתך אם דרושה עזרתך בדבר מה...

וכשהאברך טען בפניו ואמר; אשתי יראת שמים, והיא רוצה באמת ובתמים שאני אלמד ואקדיש את עצמי לתורה, השיב לו הסטייפלער; נכון, זה המצוה שלה, אבל המצוה שלך היא לעזור לה בצרכי הבית...

בהזדמנות אחרת נכנס לביתו אברך ושאלתו בפיו; האם מותר לו ללכת בטלית קטן עד ברכיו, או שמא יש בזה משום יוהרא. וזה מה שהשיב לו: משום יוהרא אין בזה כל חשש, אבל אברך צריך להתלבש כראוי, כי האשה אוהבת שבעלה נראה נורמלי. וזה שהאשה מסכימה שילך כך, זה נובע מכך שהיא רוצה לעשות את רצונו אבל בתוך לבה פנימה היא לא שלימה כל כך עם זה, וצריך מאוד להיזהר בכבודה.

כיצד היה רואה הגאון זצ"ל את הבית היהודי המתנהל ללא מידות טובות והנהגה מוסרית, זאת נוכל ללמוד מהמעשה הבא.

אב אחד הגיע למעונו ובפיו שאלה כבדת משקל; הציעו לבתי שתי הצעות שידוכין. בהצעה אחת, מדובר על בחור גדול בתורה, ובהצעה השניה מדובר על בחור גדול יותר במידות, מה עדיף מהם?

מסילות לערכים ולמידות טובות

הגאון הסטייפלער זצ"ל לא השיב לו ישירות על השאלה, אך התבטא ואמר: "בית שאין שם מידות, זה גיהנום!"

רעיון זה מובא גם בפתיחה ל'שער המוסר' בספר "עלי שור" (חלק שני) שם כותב המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל: "דברים אלה נכתבים בשנת האבל על גדול הדור, מרן הגאון מוהרי"קנייבסקיהסטייפלרזצלה"ה. הוא הגאון שהעמיד את המוסר על מקומו. הוא אמר מפורש שהשקידה המופלגה אינה מביאה בהכרח למידות טובות, רק מי שעובד על זה בלימוד מוסר הרבה ובבדיקת מצבו הרוחני תמיד, ובשירת מידותיו תאוותיו ורצונותיו, ואז נהיה בעל מידות טובות".

והנה עובדה אחת הממחישה כיצד הגאון זצ"ל היה בודק את מידותיו והנהגותיו, ועורך עם עצמו חשבון נפש נוקב במה והיכן עליו לתקן את מידותיו ומעשיו:

כשנכנס אליו תלמיד חכם אחד עם בנו בן השלש ומספריים בידו, ובקש ממנו - כמנהג ישראל במחוזותינו - שיגזוז משערות ראשו של הילד. השיב לו על אתר - כי מרן הרב מבריסק זצ"ל היה אומר במקרים כאלו 'אני לא ספר!'

אותו תלמיד חכם שהיה חשוב לו מאוד שהצדיק יגזוז בכל זאת את מחלפות ראשו בנו הקטן, התחנן וביקש את מבוקשו, נאות הגאון לגזוז מראשו של הילד כמה שערות ואף ברך אותו לעליה בתורה ורוב נחת, כנהוג.

לאחר כמה ימים נולד בן לאותו יהודי והוא נכנס בקודש פנימה בכדי לספר ולהודיע על שמחתו. לאחר שקיבל ברכה אמר לו הצדיק: "כבר כמה ימים שאין לי מנוחה. מדוע יש ליהודי כמוני מידות רעות כאלה? וכי הייתי צריך לומר לאדם המבקש טובה של גזיזת כמה שערות שמרן הרב מבריסק אומר שאינו ספר? אני צריך לעבוד על עצמי! וממכם אני צריך לבקש מחילה..."

הגנה עצומה בשמים

לסיום יריעה זאת נצטט כאן את האגרת שכתב הגאון בעל ה"קהילות יעקב זצ"ל, להצלחה בחינוך הבנים ובשלום הבית.

ילדים שגדלים בבית שאמא מתפללת מילה במילה, מבינים יותר גמרא ומשנה מכל ילד אחר.

ילדים שגדלים בבית שאמא אומרת כל ברכה לאט ובנחת, יש להם מידות טובות יותר ופחות חוצפה.

אמא שמתפללת כל יום ונושאת עיניה לשמים, הילדים שלה יותר מוצלחים מילדים אחרים.

ילדים שגדלים בבית שאמא מוותרת לאבא ולא מעירה לו הערות, יש להם מידות טובות והזנה נפשית גבוהה וקדושה יותר מכל ילד אחר.

יתר מכל קלטת חינוכית שבעולם, מקרינה ברכת "שהכל נהיה בדברו" שאמאיהודיה אומרת בקול בבית.

ילדים שגדלים בבית שהאמא מברכת ברכת המזון בקול, יש להם שמירה ממחלות ומתאונות דרכים והגנה עצומה בשמים.

אמא שמזכירה שם שמים בעזרת ד' ברוך ד' כל היום, לילדים שלה יש חן של יוסף הצדיק על פניהם.

רחוב 75019, 32 rue du Plateau
פריז - צרפת
שעה: 06:00 בבוקר

בית מנסת
"אור חיים ומשה"

